

En konferanse for kirke og helse

VERDIER OG VALG

Hvilke verdier styrer våre prioriteringer?

19.-20.januar 2017

Quality Airport Hotel, Stavanger

Sammenhengen mellom kirke og helse er tydelig i diakonalt arbeid.

Vi inviterer nå medarbeidere og frivillige fra kirken og det offentlige til en konferanse for å videreutvikle samarbeidet, med spesielt fokus på verdier og valg.

Påmelding

Konferanseavgift er 1000,- for en dag, og 1700,- for to dager (inkl lunsj)

50% studentrabatt. Middag og overnatting kommer i tillegg.

Påmelding innen 20.november på www.kirken.no/helse.

Overnatting

Pris for overnatting er 1385,-. Deltakerne bestiller selv overnatting på Quality Airport Hotel Stavanger på tlf 51942010 eller epost q.stavanger@choice.no. Vis til kodeord KIRKEN for å få spesialpris.

PROGRAM

Torsdag 19.januar

- Kl 11.00 **Velkommen**
ved vikarierende biskop
- Kl 11.15 «**Å velge det rette**»
ved Magne Nylenna,
- Kl 12.00 Lunsj
- Kl 13.00 Kulturinnslag
- Kl 13.15 «**Åpent og rettferdig – prioriteringer i helsetjenesten**»
ved Morten Magelssen
- Kl 14.30 «**Kirkelige refleksjoner om prioriteringer i helsearbeidet**»
ved Kjell Nordstokke
- Kl 15.30 **Fortellinger fra praksis, hva har skjedd siden forrige konferanse?**
ved Tonie Steffensen og Kjell Inge Nordgård
- Kl 16.30 Ferdig
- Kl 18.00 Middag

PROGRAM

Fredag 20. januar

- Kl 09.00 Kulturell åpning
- Kl 09.15 «**Jakten på dømmekraft**»
ved Marie Aakre
- Kl 10.15 Pause
- Kl 10.30 «**Prioritering i praksis. Veiledning til helsearbeidere og diakoner**»
ved Geir Sverre Braut
- Kl 11.30 Lunsj
- Kl 12.30 Parallell seminar, kjøres to ganger:
1. «**Prioriteringer og verdig alderdom**»
ved Paul Erik Wirgenes
  2. «**Refleksjoner omkring prioriteringer og bruk av tvang**»
ved Anders Smith
  3. «**Jeg og døden. Samhandling mellom helse og kirke**»
ved Anne Hirsch
  4. «**Mennesker med nedsatt funksjonsevne, prioritering og samhandling**»
ved Tor Ivar Torgauten og Sølvi Dahle
- Kl 14.30 Oppsummering
ved Arnt Olav Klippenberg
- Kl.15.00 Ferdig

OM INNLEDERNE OG FOREDRAGENE

MAGNE NYLENNA

Magne Nylenna er lege, direktør for Kunnskapssenteret i Folkehelseinstituttet og professor i samfunnsmedisin ved Universitetet i Oslo. Han har tidligere blant annet vært redaktør av Tidsskrift for Den norske legeforening og generalsekretær i Legeforeningen.

“Å velge det rette”

“Alt til alle” har lenge vært målsettingen for helsetjenesten i Norge. Med utvikling av stadig mer kostbare legemidler og behandlingsmetoder er det blitt nødvendig å prioritere mellom ulike tiltak. Hvem bør gjøre denne prioriteringen, og hvilke kriterier bør ligge til grunn?

MORTEN MAGELSSSEN

Morten Magelssen er lege med doktorgrad i medisinsk etikk, og forsker ved Senter for medisinsk etikk ved Universitetet i Oslo. Han er spesielt opptatt av etikk i helsepersonells hverdag, inkludert dilemmaer ved prioritering. Han var medlem av Helsedirektoratets arbeidsgruppe om alvorlighetskriteriet i prioritering (2015).

“Åpent og rettferdig - prioriteringer i helsetjenesten”

Prioritering i helsetjenesten er nødvendig, men kontroversielt. Hva skal samfunnet si nei til, og etter hvilke kriterier? Må svake grupper kjempe mot hverandre om ressurser og oppmerksomhet? Eller kan vi prioritere på en måte som er forenlig med samfunnets verdigrunnlag og helsepersonells profesjonsetikk?

KJELL NORDSTOKKE

Kjell Nordstokke er Professor emeritus i diakoni ved Diakonhjemmets høgskole. Han har innehatt en rekke lederstillinger og -verv i nasjonale og internasjonale kirkelige organisasjoner, blant annet Kirkens Nødhjelp, Det lutherske verdensforbund og Sjømannskirken.

“Kirkelige refleksjoner om prioriteringer i helsearbeidet”

Hvilke argumenter brukes ofte for å begrunne prioriteringer i helsearbeidet, og hvordan ser de ut i et etisk og diakonalt perspektiv? Finnes det noen argumenter som teller mer enn andre når noen helse oppgaver får fortrinn foran andre? Ut fra hvilket grunnlag? Våger vi å ta opp de sensitive spørsmålene, for eksempel om dødens naturlige plass i menneskers liv? Hvilken innsikt og hvilke anliggende bringer diakonien inn i denne diskusjonen?

OM INNLEDERNE OG FOREDRAGENE

MARIE AAKRE

Marie Aakre er nå seniorrådgiver, foredragsholder og veileder i sykepleie, ledelse og etikk. Hun var med på å etablere og lede kreftavdelingen og Seksjon lindrende behandling ved St. Olavs Hospital, Universitetssykehuset i Trondheim. Hun har vært med i flere offentlige utvalg og råd i arbeidet for pasientsikkerhet og verdighet.

“Jakten på dømmekraft”

Foredraget er basert på boken hennes, “Jakten på dømmekraft”. Den handler om utfordringer i hverdagsetikken. Etske oppgaver i yrkesutøvelsen bør konkretiseres og avmystifiseres. Mennesker som arbeider med mennesker har oftest valgt sitt yrke ut fra humane motiver. Men det er ingen selvfølge at gode intensjoner, velformulerte verdiplakater, etiske retningslinjer, juridiske føringer eller detaljerte prosedyrer sikrer faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp.

PAUL ERIK WIRGENES

Paul Erik Wirgenes er prest. Han er ansatt som avdelingsdirektør med ansvar for menighetsutvikling i Kirkerådet. Han har tidligere arbeidet som prosjektleder for Den norske kirkes satsning på trosopplæring, storbyprest, studentprest og menighetsprest. Han har pastoral-klinisk videreutdanning og har hatt en rekke verv i kirkelige prosjekter og styrer.

“Prioriteringer og verdig alderdom”

Gjelder gammel visdom i dag? Budet «Du skal hedre din far og din mor» har i noen tusen år gitt et viktig perspektiv på omsorgen for de gamle. Hva innebærer dette i dag, for samfunnet og for enkeltindividet? Har de gamle ordene relevans når vi prioriterer?

ANNE HIRSCH

Anne Hirsch er sykehusdiakonspesialist. St. Olavs Hospital, Universitetssykehuset i Trondheim. Hun utviklet og ledet to videreutdanninger innenfor tematikk helse/kirke sammen med kollega sykehusprest Ingebrigt Røen og Menighetsfakultetet.

“Jeg og døden. Samhandling mellom helse og kirke.”

Prester, diakoner og ansatte i kommunehelsetjenesten har det felles at de arbeider mye med døden. Foredraget vil presentere «Jeg og døden», som er et undervisningsopplegg om åndelig/eksistensiell ivaretakelse. Her møtes kirkelige ansatte og ansatte i helsevesenet i kommunen til bevisstgjøring og bearbeiding av egne erfaringer med døden.

OM INNLEDERNE OG FOREDRAGENE

ANDERS SMITH

Anders Smith er seniorrådgiver hos Kunnskapssenteret for helsetjenesten i Folkehelseinstituttet, der han er redaktør for stoff om samfunnsmedisin og folkehelse i Helsebiblioteket. Han er utdannet lege, og har tidligere arbeidet som allmennpraktiserende, kommuneoverlege og fylkeslege. Han har også bakgrunn som seniorrådgiver og avdelingsdirektør i Sosial- og helsedirektoratet.

“Refleksjoner rundt prioriteringer og bruk av tvang”

Vanligvis vil pasient- og brukergrupper stå bak krav om prioritering av midler og innsats forøvrig til “sin gruppe”. Men det gjelder ikke alle. Hvem taler de alvorlig syke psykiatriske pasienters sak, de dementes og de voldeliges sak? Hvordan sikre nødvendig hjelp til personer som ikke ber om,

GEIR SVERRE BRAUT

Geir Sverre Braut er lege, spesialist i samfunnsmedisin. Tidligere fylkeslege i Rogaland og assisterende direktør i Statens helsetilsyn. Nå jobber han som seniorrådgiver ved Stavanger universitetssjukehus og som professor ved Universitetet i Stavanger og Høgskolen Stord/Haugesund.

“Prioriteringer i praksis”

Prinsipper og praksis for prioriteringer i helsetjenesten siden 1987 vil bli presentert og drøftet. Størst vekt vil bli lagt på å gå gjennom forslaget til nye prioriteringskriterier som ble lagt fram i Melding til Stortinget nr. 34 (2015-2016). Disse vil bli drøftet i lys av helsetjenestens verdigrunnlag og mulige praktiske konsekvenser for pasienter og helsepersonell vil bli belyst.

ARNT OLAV KLIPPENBERG

Arnt Olav Klippenberg (59) er journalist, kåsør, tekstforfatter og artist. I fjor overrasket han mange ved å stille til valg i menighetsrådet. Han har skrevet bøker om alt fra Grundtvig til pølser. Klippenberg er utdannet barnevernspedagog. Han har jobbet i psykiatrien, barnevernet, med psykisk utviklingshemmede, som turistsejef og som folkehøgskolelærer. De siste 17 årene har han vært journalist i Stavanger Aftenbladet. Her er han kanskje mest kjent for sin spalte ”Fra provinsen”. Klippenberg er fra Egersund.

OM INNLEDERNE OG FOREDRAGENE

TONIE E. STEFFENSEN

Tonie Steffensen er diakon i Tangen og Strømsø menighet i Drammen. Har tidligere arbeidet som bistandsarbeider i Aserbajdsjan innen diakonalt arbeid. Tonie har et særskilt ansvar for avdelingen Kirke og helse.

KJELL INGE NORDGÅRD

Kjell Inge Nordgård er kirkeverge i Trondheim. Han har tidligere jobbet som fysioterapeut, som leder for trygdeetaten i Trondheim og som direktør for Trygdeetatens arbeidslivssenter i Sør-Trøndelag i forbindelse med innføringen av IA-ordningen.

“Fortellinger fra praksis”

Tonie og Kjell Inge vil i sin bolk fortelle om sine erfaringer knyttet til arbeidet med kirke og helse. Et eksempel på dette er utarbeidelsen av «Diakonal profil for kirkene i Trondheim».

TOR IVAR TORGAUTEN

Tor Ivar Torgauten er spesialprest i Borg bispedømme og har jobbet med inkludering av mennesker med utviklingshemning i Den norske kirke i en årrekke. Han har utgitt flere bøker og artikler om tema inkludering.

SØLVI DAHLE

Sølvi Dahle har i mer enn 20 år jobbet med tilrettelegging for funksjonshemmede, spesielt innen kirken. Hun jobber som integreringskonsulent ved Stavanger bispedømmekontor. Dahle har også skrevet bok om temaet, og er daglig leder i Diakonistiftelsen i Rogaland.

“Mennesker med nedsatt funksjonsevne - prioritering og samhandling”

Våre holdninger og verdier styrer hvordan vi møter mennesker med nedsatt funksjonsevne. Samtidig vil vår praksis vise hvilket menneskesyn vi er preget av. Vår praksis kan derfor målbare et helt annet menneskesyn, enn det menneskesyn vi vil stå for. Hvordan kirken møter mennesker med nedsatt funksjonsevne, viser også hvilken kirke vi er. Vi inviterer til en åpen og ærlig samtale om hvilke verdier som egentlig styrer oss, samtidig som vi vil utfordre til holdningsendring.

